

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 32/1999 vp

Hallituksen esitys laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteenä olevan verotaulukon muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä joulukuuta 1999 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteenä olevan verotaulukon muuttamisesta (HE 178/1999 vp).

Lakialoite

Valiokunta on käsitellyt tämän esityksen yhteydessä seuraavan lakialoitteen:

— LA 135/1999 vp laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta — Timo Ihamäki /kok.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- tutkija Virpi Haapakari, valtiovarainministeriö
- valvontapäällikkö Lauri Ervola ja tullisihteeriksi Markus Teräväinen, Tullihallitus
- asiamies Ilkka Nieminen, Päivittäistavarakauppa ry edustaen myös Kaupan Keskusliittoa
- puheenjohtaja Matti Rihko, Tupakkateollisuusliitto / Tupakkatehtaiden Yhdistys ry
- toimitusjohtaja Jukka Ant-Wuorinen, Amer-Tupakka Oy
- viestintäjohtaja Olli Ernvall, British American Tobacco.

Asiantuntijakuuleminen on tapahtunut valtiovarainvaliokunnan verojaostossa jaoston käytössä olleen esitysluonnoksen perusteella ennen kuin asia on virallisesti lähetetty valiokuntaan käsiteltäväksi.

HALLITUKSEN ESITYS

Tupakkatuotteista valtiolle suoritettavasta verosta säädetään tupakkaverosta annetussa laissa (1470/1994). Tupakkatuotteita ovat savukkeet, sikarit ja pikkusikarit, piippu- ja savuketupakka, savukkeiksi käärittävä hienoksi leikattu tupakka, savukepaperi sekä muut tupakkaa sisältävät tuotteet. Näistä neljän ensimmäisen tupakka-

tuotteen vähimmäisverotaso ja verotuksen rakenne on Euroopan yhteisössä harmonoitu.

Piippu- ja savuketupakasta sekä savukkeiksi käärittävästä hienoksi leikatusta tupakasta (irtotupakka) vero kannetaan yksikköveron ja arvo-perusteisen veron yhdistelmänä. Itse käärittyjen savukkeiden kokonaisvero muodostuu nykyään erikseen ostettujen tupakan ja savukepaperin ve-

roista. Kokonaisvero jää teollisten savukkeiden veroa alhaisemmalle tasolle.

Hallitus ehdottaa, että irtotupakan veroa korotetaan. Piippu- ja savuketupakan ja savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan yksikkövero ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä 12 markasta 21,50 markkaan kilolta. Muutoksen arvioidaan lisäävän tupakkaveron tuottoa noin 24 milj. markalla, josta yksikköveron tuottoa olisi 9,4 milj. markkaa ja arvoveron tuottoa 14,6 milj. markkaa.

Veronkorotuksen maksaisivat irtotupakkaa käyttävät kuluttajat.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 2000 alusta.

Lakialoite

Lakialoitteeseen LA 135/1999 vp sisältyvän lakiehdotuksen mukaan tupakkaverosta annetun lain 8 §:ää muutettaisiin ja lakiin lisättäisiin asiallisesti uusi 18 § sekä lain liitteenä olevaa verotaulukkoa muutettaisiin hallituksen ehdottamasta poikkeavalla tavalla.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta toteaa, että tupakkaverotuksen keskeisin ongelma on alalla nopeasti kasvanut ja yhä kiihtyvä harmaatuonti ja salakuljetus, jotka keskittyvät erityisesti tehdasvalmisteisiin savukkeisiin ja itsekkäärijöiden käyttämään savukepaperiin, jonka korkea hinta Suomessa perustuu savukepaperin meillä muihin maihin verrattuna poikkeukselliseen veroon. Harmaiden markkinoiden nopea kasvu perustuu vallitsevien vähittäishintojen suuriin eroihin Suomen ja eräiden sen naapurimaiden välillä. Valiokunta toteaa, että Suomessa tupakan verotus ja siten hintataso

ei kuitenkaan ylitä lähinnä maamme kanssa vertailukelpoisten muiden EU-maiden ja esimerkiksi Norjan vastaavaa tasoa. Valiokunnan mielestä tupakointiin liittyvissä veroratkaisuissa on toisaalta pidettävä vertailukohteena lähinnä muita Pohjoismaita ja toisaalta pyrittävä ratkaisuihin, jotka ovat omiaan ehkäisemään harmaatuontia ja salakuljetusta.

Käsittelmänsä lakialoitteen suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että lakialoite LA 135/1999 vp hylätään.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Maria Kaisa Aula /kesk
vpj. Kari Rajamäki /sd
jäs. Olavi Ala-Nissilä /kesk

Janina Andersson /vihr
Pirjo-Riitta Antvuori /kok
Jorma Huuhtanen /kesk

VaVM 32/1999 vp — HE 178/1999 vp

Reijo Laitinen /sd
Tuija Nurmi /kok
Mauri Pekkarinen /kesk
Virpa Puisto /sd
Ola Rosendahl /r
Matti Saarinen /sd
Sakari Smeds /skl
Irja Tulonen /kok

Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Kari Uotila /vas
Jorma Vokkolainen /vas
vjäs. Bjarne Kallis /skl
Kari Kantalainen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Markku Laukkanen /kesk.

VASTALAUSE

Perustelut

Kansanterveydellisistä ja valtiontaloudellisista syistä hallitus esittää irtotupakan veroa korotettavaksi. Ehdotettu korotus nostaisi ns. sätkätupakan kuluttajahintaa noin 7 prosentilla. Korotus on kohtuullinen eikä se johda lisääntyneeseen salakuljetukseen. Savukkeiden veroa hallitus ei sen sijaan esitä korotettavaksi.

Savukkeiden selvästi alhaisempi hintataso naapurimaissa vaikuttaa niiden salakuljetukseen. Hintataso naapurimaassamme Ruotsissa on jonkin verran korkeampi kuin Suomessa mutta selvästi alhaisempi se on Virossa. Savukkeiden salakuljetus Suomeen tapahtuukin lähinnä Virosta ja Venäjältä.

Kuluttajahintatason alentaminen Viron hintatasolle on täysin epärealistinen ajatus. Sen seurauksena valtion verotulot kulutuksen kasvusta huolimatta vähenisivät huomattavasti. Kulutuk-

sen kasvusta olisi suuria kansanterveydellisiä haittoja. Sen sijaan savukkeiden ja sikarien hintatason nostaminen Ruotsin hintatasolle olisi kansanterveydellisistä ja valtiontaloudellisista syistä perusteltua. Savukkeiden veroprosentin nostaminen 55 prosenttiin vähittäismyyntihinnasta nostaisi niiden kuluttajahintaa noin viidellä (5) pennillä savuketta kohti. Sikarien ja pikkusikarien osalta samansuuruinen eli viiden prosenttiyksikön veronkorotus olisi samoista edellä mainituista syistä perusteltua. Korotuksen valtiontaloudellinen merkitys olisi noin 250 miljoonaa markkaa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lain liitteenä oleva verotaulukko saisi liitteenä olevan muodon.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1999

Bjarne Kallis /skl
Sakari Smeds /skl
Mauri Pekkarinen /kesk

Markku Laukkanen /kesk
Jorma Huuhtanen /kesk

Liite

Tuote	Tuoteryhmä	Markkaa / yksikkö	Prosenttia vähittäismyyntihinnasta
Savukkeet	1	90/1000 kpl	55,0
Sikarit ja pik- kusikarit	2	—	27,0
Piippu- ja savuketupakka	3	21,50/kg	48,0
Savukkeiksi käärittävä hie- noksi leikattu tupakka	4	21,50/kg	50,0
Savukepaperi	5	—	60,0
Muu tupakkaa sisältävä tuote	6	—	60,0